

مصرف گاز بخش‌های تجاری و خانگی به مرز ۷۰۰ میلیون مترمکعب رسید؛ سرانه مصرف گاز خانگی در ایران ۶ برابر دنیا

چشم استان‌های شمالی به مدیریت مصرف گاز در تهران

شرایط سخت تأمین گاز در استان‌های شمالی و لزوم رعایت دمای رفاه ۱۸ تا ۲۱ درجه

سیدامیرحسین موسوی: ۲۵ روز از زمستان ۱۴۰۱ سپری شده و بررسی وضعیت جوی کشور در هفته‌های اخیر و مشاهده پیش‌بینی‌ها از وضعیت آب و هوایی در هفته‌های آتی، گواهی‌دهنده‌ی سردی در کشور است.

شرایط جوی حاکم بر کشور منجر به افزایش چشمگیر مصرف گاز شده است و در روزهای گذشته مصرف گاز در بخش‌های تجاری و خانگی به حدود ۷۰۰ میلیون مترمکعب رسیده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش ۱۵۰ میلیون مترمکعبی را شاهد هستیم. با وارد شدن سامانه هوای سرد به کشور، این روزها شاهد افت دما و سرمای فراگیر در بیشتر نقاط کشورمان هستیم به طوری که در استان‌های شمال غربی و شرقی دمای منفی تا ۲۸ درجه سانتیگراد را تجربه می‌کنند که از حیث افت دما، فراگیری و ماندگاری سرما در ۱۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده است.

در نتیجه این سرمای کم‌سابقه، مصرف گاز در بخش‌های خانگی و تجاری رشد قابل توجهی داشته به طوری که در بازه‌های حدود ۷۰۰ میلیون مترمکعب گاز در بخش‌های خانگی و تجاری مصرف شده که در مقایسه با سال گذشته و بازه زمانی مشابه، بیش از ۱۵۰ میلیون مترمکعب افزایش را نشان می‌دهد. با توجه به این رشد قابل توجه در مصرف گاز، انتظار می‌رود مشترکان با رعایت الگوی مصرف، ادامه این روند را کندتر کنند. البته در کنار توسعه فرهنگ‌سازی و افزایش سطح آگاهی عموم مردم بویژه مشترکان پر مصرف نسبت به ارزش واقعی گاز، جهت اصلاح الگوی مصرف گاز طبیعی از دولت نیز انتظار می‌رود با سرمایه‌گذاری در حوزه گاز و توسعه میادین جدید نفتی و گازی، عرضه گاز در سال‌های آتی را تقویت کند.

در حال حاضر استان تهران با ۱۲۵ میلیون مترمکعب بیشترین مصرف گاز را داشته و بعد از آن استان خراسان رضوی با ۶۳ میلیون مترمکعب، استان اصفهان با ۴۵ میلیون مترمکعب، آذربایجان شرقی با ۴۳ میلیون مترمکعب و استان مازندران با ۲۹ میلیون مترمکعب در رتبه‌های بعدی مصرف گاز در بخش خانگی و تجاری قرار دارند.

به گزارش «وطن امروز» یکی از چالش‌های کشور و صنعت نفت در آستانه فصل سرما - که هر سال هم تکرار می‌شود - تأمین و توزیع سوخت زمستانی است. این موضوع امسال با توجه به شرایط خاص کشور در تولید و مصرف سوخت بویژه گاز از یک سو و وعده دولت سیزدهم در گازرسانی از سوی دیگر، از حساسیت و اهمیت بیشتری برخوردار شد.

در سال‌های اخیر میزان مصرف انرژی و سوخت چه در فصل سرما و چه فصل گرما به چالشی مزمن برای متخصصان تبدیل شده است. کسب و کاری‌ها در بخش انرژی جهان را داراست ولی به دلیل ناکارآمدی مدیریت در طول یک دهه اخیر، ظرفیت‌های تولیدی این بخش توسعه لازم را نداشته و عقب‌ماندگی تولید، منجر به بروز این اختلالات در سطح کشور شده است. البته در کنار عدم سرمایه‌گذاری‌های لازم در بخش زیرساختی، مصرف بی‌رویه انرژی در کشور بویژه گاز - که کنترل مصرف آن نیز به دلیل ماهیت این بخش سخت‌تر است - این اختلالات را با آهنگی سریع‌تر مواجه کرده است.

میزان تولید نفت و گاز در کشور با لحاظ جمعیت، با استانداردهای جهانی منطبق است؛ به این معنا که تولید کنونی نفت و گاز بخوبی و بیش از حد، نیازهای عمومی کشور را تأمین می‌کند، منتها مسأله و چالش اصلی، ساختار مصرف معیوب، غیراقتصادی، نامتعادل و مغایر با اصول و فرهنگ دینی است که هزینه‌های سنگینی را به کشور و اقتصاد آن تحمیل می‌کنند.

ایران بر اساس آمارهای معتبر بین‌المللی، با داشتن ۳۲ هزار میلیارد مترمکعب، دومین کشور دارنده ذخایر گاز در دنیا پس از روسیه است. این میزان، ۱۸ درصد کل ذخایر گاز جهان محسوب می‌شود. روسیه با دارا داشتن ۳۷ میلیارد مترمکعب، بزرگ‌ترین و نخستین کشور دارنده این منبع انرژی از رزبند و پاک محسوب می‌شود. سومین کشور بزرگ دارنده گاز، قطر است که حدود ۱۳ درصد ذخایر گاز دنیا را دارد.

از منظر تولید گاز، ایران با تولید ۲۵۰ میلیارد مترمکعب گاز در سال ۲۰۲۱، سومین کشور جهان به شمار می‌آید. این در حالی است که آمریکا با تولید ۹۱۴ میلیارد مترمکعب و روسیه با ۶۳۸ میلیارد مترمکعب نخستین و دومین کشور بزرگ تولیدکننده گاز در جهان هستند. آمریکا در حالی بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز است که کل ذخایر آن حدود ۱۲ هزار میلیارد مترمکعب برآورد شده است و رتبه ۵ دنیا را به لحاظ ذخایر گاز در اختیار دارد. چین چهارمین کشور تولیدکننده گاز دنیا، با تولید

مصارف گاز خانوارها، صنایع و نیروگاه‌ها را طبق آمار منتشرشده توسط مدیریت برنامه‌ریزی شرکت ملی گاز ایران در جدول میانگین روزانه گازرسانی در سال ۱۴۰۰ بررسی می‌کنیم.

آمارها بیان می‌کند بیشترین مصرف بخش خانگی در فصل سرد سال یعنی زمستان رخ داده است. در این فصل نیروگاه‌های گازی برای تولید برق کمترین مصرف را دارند، به این معنا که نصف ظرفیت تولید نیروگاه‌های گازی به دلیل تأمین نشدن سوخت به کار گرفته نشده و طبیعی است. با کاهش تولید برق، در مرحله نخست کسب‌وکارهایی که نیاز به برق دارند آسیب می‌بینند. پراواست است که صرفه‌جویی در مصرف گاز در فصل سرما، کمک بزرگی به صاحبان کسب‌وکار و در نتیجه اقتصاد کشور می‌کند.

کمترین مصرف گاز در بخش خانگی ۳ ماه دوم یعنی فصل گرم سال اتفاق می‌افتد؛ دوره زمانی‌ای که نیروگاه‌ها تقریباً بیشترین مصرف را دارند. داده‌ها نشان می‌دهد حداکثر مصرف نیروگاه‌ها در ۳ ماه سوم است در صورتی که حداکثر مصرف آنها باید در ۳ ماه دوم باشد و دلیل آن ناشی از این است که پالایشگاه‌های گاز، تعمیرات اساسی خود را در این فصل انجام می‌دهند و ظرفیت تولید بیشتر را ندارند.

صنایع عمده که شامل کارخانه‌های فولاد، سیمان، پالایشگاه‌ها و صنایع پتروشیمی است، روند مصرف ثابتی دارند.

واقعیت این است که به دلیل محدودیت تولید، انتقال، ذخیره‌سازی و توزیع گاز از یک سو و تعهدهای خارجی و لزوم مصرف در بخش‌های دیگر، مانند تزریق گاز به چاه‌های نفت از سوی دیگر، عرضه و تقاضای گاز در بعضی فصل‌های سال تراز نیست و مدیریت مصرف گاز برای اقتصاد ملی و کسب‌وکار هموطنان ضروری است.

شبکه گاز خانگی

یکی از موابه نعمت گاز در ایران، بهره‌مندی بیش از ۹۵ درصد مردم کشور از آن است. تعداد روستاهای گازدار در پایان سال ۱۴۰۰ به ۳۵۵۷۵ روستا رسیده که بدین ترتیب ۴۰۹۹۲،۵۶۹ خانوار تا آن تاریخ از نعمت گاز برخوردار شدند. در سال جاری نیز گازرسانی به روستاها ادامه داشته و تا پایان مهرماه ۱۴۰۱ تعداد آن به ۳۶۲۶۵ روستا رسیده است. همین امر حکایت از آن دارد که درصد پوشش روستایی گاز تولیدی، روسیه ۶۵ درصد و ایران رسیده است. در بخش شهری نیز تا پایان سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۱۲۲۱ شهر گازدار شده و ۱۸،۲۳۴،۴۹۰ خانوار را تحت پوشش قرار داده است. در سال ۱۴۰۱ نیز این روند ادامه یافته به شکلی که آمار ثبتی حکایت از گازدار شدن ۱۲۲۴ شهر تا پایان مهرماه سال جاری است؛ وضعیتی که حاکی از تحت پوشش قرار گرفتن ۹۷،۷ درصد خانوارهای شهر است. در بخش صنایع عمده هم ۲۹۵۱۷ واحد صنعتی تا پایان سال ۱۴۰۰ از گاز طبیعی برخوردار شده‌اند.

گسترده‌گی این شبکه باعث شده مصرف گاز طبیعی کشور در بخش خانگی فصل تابستان حدود ۱۶۰ تا ۱۷۰ میلیون مترمکعب در روز باشد، در حالی که در فصل سرد سال این مقدار به ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیون مترمکعب می‌رسد. در سال جاری برآورد می‌شود این میزان حداقل ۶ درصد به نسبت سال ۱۴۰۰ بیشتر شود. به طور کلی میزان مصرف گاز در ایران بشدت تابع مصرف بخش خانگی و تجاری است به گونه‌ای که در سال ۱۴۰۰ رکورد مصرف ۷۲۰ میلیون مترمکعب در روز هم ثبت شد.

عبور از ناترازی انرژی با اصلاح الگوی مصرف

شدت مصرف انرژی در ایران، سال‌هاست به عنوان یک مسأله و معضل از سوی محافل کارشناسی مورد توجه قرار می‌گیرد و در این زمینه برنامه‌ها و سیاست‌های متعددی به تدوین رسیده است اما به نظر می‌رسد با توجه اقدامات انجام شده نتوانسته به نتایج مطلوب و موثری منجر شود. جدای از ضرورت اصلاح روندها، برنامه‌ها و اقدامات در حوزه‌های سیاست‌گذاری، فنی و مهندسی و اقتصادی، آنچه باید در این مقوله به آن توجه جدی داشت، ایجاد ذهنیت در نزد شهروندان ناظر بر شیوه‌های صحیح و درست مصرف است. افزایش سطح آگاهی عموم مردم بویژه مشترکان پر مصرف نسبت به ارزش واقعی گاز و امکان کسب ارزش افزوده بالا از این ثروت ملی در بخش‌های صنعتی از جمله پتروشیمی و معرفی تلاش‌های فراوان و ذکر مبالغ قابل توجه صرف‌شده در فرآیندهای استخراج، تولید، پالایش، انتقال و توزیع گاز طبیعی، از جمله اقداماتی است که می‌توان در راستای اصلاح الگوی مصرف گاز در کشور انجام داد.

چین با ۳۰۷ میلیارد مترمکعب است. بر مبنای این آمار، آمریکا ۹۰ درصد گاز تولیدی، روسیه ۶۵ درصد و ایران ۹۱ درصد از گاز تولیدی خود را مصرف می‌کنند. چین هم در سال نزدیک به ۱۲۰ میلیارد مترمکعب کسری تولید داخل را از خارج و عمدتاً از روسیه وارد می‌کند. با هدف درک دقیق‌تر مقوله کمیت و کیفیت مصرف گاز در ایران، ذکر چند رقم دیگری می‌تواند مورد توجه باشد:

اروپا با جمعیتی در حدود ۷۵۰ میلیون نفر، ۵۴۱ میلیارد مترمکعب گاز در سال ۲۰۲۰ مصرف کرده است. آمریکا مرکزی ۱۴۵ میلیارد مترمکعب و آسیای جنوب غربی (با احتساب ایران) حدود ۵۵۲ میلیارد مترمکعب مصرف دارند.

اروپا با جمعیتی در حدود ۷۵۰ میلیون نفر، ۵۴۱ میلیارد مترمکعب گاز در سال ۲۰۲۰ مصرف کرده است. آمریکا مرکزی ۱۴۵ میلیارد مترمکعب و آسیای جنوب غربی (با احتساب ایران) حدود ۵۵۲ میلیارد مترمکعب مصرف دارند. بر این اساس، ایران با جمعیتی حدود ۸۲ میلیون نفر به اندازه نصف اروپا با جمعیت ۷۵۰ میلیون نفر، ۱۵ برابر آمریکا لاین با جمعیت ۶۵۰ میلیون نفر و یک‌چهارم آسیا - پاسیفیک با جمعیت ۳،۵ میلیارد نفر، و نیمی از کل گاز مصرفی آسیای جنوب غربی با جمعیتی حدود ۳۷۰ میلیون نفر، مصرف گاز دارد. با در نظر گرفتن جمعیت و اندازه اقتصاد کشورهای آمریکا، روسیه، چین و ایران، به نظر می‌رسد مصرف داخلی گاز در ایران به تناسب تولید، از ناموزونی بالایی برخوردار است که خود نشان از مصرف بالا و بی‌رویه آن در داخل کشور دارد. بیشترین تناسب به آمریکا با توجه به میزان جمعیت (۳۳۰ میلیون نفر) و تولید ناخالص داخلی نزدیک به ۱۹ هزار میلیارد دلار تعلق دارد. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، تقریباً ۹۸ درصد خانواده‌ها در فصول سرد سال به‌طور متوسط حدود ۱۵ ساعت در شبانه‌روز از وسایل گرمایشی برای گرم نگه داشتن واحدهای مسکونی خود استفاده می‌کنند. در فصل سرد سال با توجه به محدودیت تولید و مدیریت مصرف بهینه انرژی، خانواده‌ها از ۲ طریق می‌توانند به اقتصاد ملی و توزیع عادلانه انرژی در سراسر کشور کمک کنند؛ یک، توجه به کاهش سطح زیربنای واحدهای مسکونی که در روزهای سرد سال گرم نگه داشته می‌شوند و دیگری کاهش طول ساعات شبانه‌روزی برای گرم کردن دمای ساختمان. پیش از آنکه این ۲ مورد بیشتر تشریح شود، وضعیت

این محصولات، عملیات استحصال (اتان، بوتان و پروپان) به صورت مابغ انجام می‌شود.

سهیم دیگر میدان‌ها از تولید گاز در کشور، حدود ۳۰ درصد است که مهم‌ترین این میدان‌ها عبارتند از: فجر جم (کنگان)، پارسین (مشمثل بر تانباگ، هما، شانول، وراوی)، خراسان رضوی (سرخس)، هرمزگان (سرخون)، دالان و ایلام. گاز استحصال شده از چاه‌ها برای آماده‌سازی جهت توزیع در شبکه سراسری، وارد مجتمع‌های پالایشگاهی شده و پالایش می‌شود. صنعت پالایش گاز کشور مشتمل بر ۸ پالایشگاه به نام‌های مجتمع پارس جنوبی، فجر جم، پارسین، سرخون و قشم، هاشمی‌نژاد، ایلام، بیدبلند و مسجدسلیمان است. در مرحله بعد گاز تصفیه‌شده پالایشگاه‌های گاز به همراه گازهای دریافتی از واحدهای نهم‌دایی و سایر واحدها جهت انتقال به میادین مصرف، به خط لوله تزریق می‌شود.

۱۹۴ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۱ به شمار می‌رود و این در حالی است که این کشور حدود ۸ درصد کل ذخایر گازی دنیا را در اختیار دارد. قطر نیز با تولید سالانه ۱۷۳ میلیارد مترمکعب پنجمین تولیدکننده گاز در دنیا محسوب می‌شود.

منابع تولید گاز ایران

به طور مشخص ۲ منبع برای تولید و تأمین گاز در کشور وجود دارد. منبع اصلی، میدان گازی پارس است که ۷۰ درصد از گاز مورد نیاز کشور را تأمین می‌کند (این رقم بین ۶۸ تا ۷۵ درصد بر حسب فصل، ماه، انجام تعمیرات دوره‌ای، ظرفیت و برنامه تولید تغییر می‌کند اما در زمستان می‌تواند تا ۷۵ درصد برسد)، مابقی نیز در قالب ۲۰ درصد از میدان‌های مستقل و ۵ درصد از بخش‌های نفتی تأمین می‌شود. این در حالی است که در سال ۸۲ مجتمع گازی پارس جنوبی حدود ۳ درصد از گاز مورد نیاز کشور را تأمین می‌کرد. توسعه میدان گازی پارس جنوبی از اواسط دهه ۱۳۷۰ آغاز شد و با توجه به مشترک بودن این میدان با قطر و سرمایه‌گذاری گسترده و وسیع دوجه با دادن سهم عمده از میدان به شرکت‌های بزرگ نفتی در این میدان، تمرکز اصلی صنعت نفت کشور بر توسعه این میدان قرار گرفت. در ۲۰ سال گذشته تمرکز وزارت نفت بر توسعه میدان گازی پارس جنوبی قرار داشته و تمهیدات لازم و استفاده از تمامی ظرفیت‌های موجود برای افزایش تولید گاز غنی از این میدان مشترک گازی در دستور کار قرار داشته است. با بهره‌برداری از فازهای ۱۵-۱۲، ۱۸-۱۷، ۱۹ و فازهای ۲۱-۲۰ و نیز آغاز تولید از فازهای ۱۳، ۱۴، ۲۴-۲۲، میزان تولید گاز غنی ایران از کشور قطر با وجود سهم ۲ برابری این کشور از این میدان گازی مشترک، پیشی گرفته است. در واقع در حال حاضر ایران به‌رغم در اختیار داشتن یک‌سوم مساحت این میدان پارس جنوبی، از قطر که دو‌سوم مساحت میدان را در اختیار دارد، گاز بیشتری برداشت می‌کند. طبق استانداردهای موجود، به طور میانگین به ازای هر فاز یک سکو و حدود ۱۰ حلقه چاه فعال در دریا وجود دارد. روزانه به هر فاز حدود یک میلیارد فوت مکعب گاز معادل ۲۸۶ میلیون مترمکعب وارد می‌شود و به طور متوسط ۲۵ میلیون مترمکعب گاز شیرین‌سازی می‌شود. هر فاز در روز همچنین معادل ۴۰ هزار بشکه میعانات گازی و ۲۰ تن گوگرد تولید می‌کند. در فازهای ۴ و ۵ علاوه بر

پالایشگاه	ظرفیت اسمی - میلیون مترمکعب
مجتمع پارس جنوبی	۷۰۷
فجر جم	۱۱۰
پارسین	۸۲
هاشمی‌نژاد	۴۹
بیدبلند	۲۷
سرخون و قشم	۱۶
ایلام	۶
مسجدسلیمان	۱
نهم‌دایی سراج	۱۰
نهم‌دایی شورجه	۲۰
جمع	۱۰۲۰

حکایت مصرف گاز در ایران

نقشه مصرف گاز در جهان متفاوت است. ایران به لحاظ مصرف داخلی، چهارمین کشور مصرف‌کننده گاز با ۲۳۳ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۰ محسوب می‌شود. رتبه نخست مصرف گاز در جهان متعلق به آمریکا با ۸۳۲ میلیارد مترمکعب در سال است. رتبه دوم متعلق به روسیه با ۴۴۴ میلیارد مترمکعب و رتبه سوم در اختیار

این مسیر تنها متعلق به شماست.
اینترنتی "کاملاً" اختصاصی برای کسب‌وکار شما

رسپینا

بزرگ‌ترین ارائه‌دهنده پهنای باند اختصاصی به سازمان‌ها در ایران

www.respina.net

شرکت داده‌رسانی رسپینا
(سهامی خاص) - شماره ثبت (۱۳۷۱)
تأسیس پهنای باند به شماره ۱۴۰۰-۱۰۰
از بهترین بازاریابان و ارائه‌دهندگان پهنای باند

تلفن: ۰۲۱-۹۲۰۰۰۰۰۰

@respinaofficial